

«6D050600 – Экономика» мамандығы бойынша философия докторы
(PhD) дәрежесін алу үшін диссертацияның

АҢДАТПАСЫ

МУХАМЕДЖАНОВА АЙГУЛЬ АЙТМАГАМБЕТОВНА

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУ ТУРАДА МЕМЛЕКЕТТІК МӘСЕЛЕНІ ҚАРАСТЫРУ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Қазақстан экономикасын дамытуда инновациялық кәсіпкерлікке үлкен мән беріледі. Қазіргі заманғы инновациялық саясатта экономиканың шикізаттан инновациялық типке өтуін қамтамасыз ететін инновациялық кәсіпкерлікті жан-жақты қолдауға басымдық беріледі. Сонымен бірге инновациялық саясаттың рөлі инновацияларды, алғашқы инвестицияларды, бірлескен ғылыми зерттеу бағдарламаларын, технологиялар мен білімдерді алмасу мен трансфертті дамыту үшін қажетті жағдайлар мен алғышарттарды құруға дейін азаяды. Инновациялық кәсіпкерлікті дамытудың тиімді тетіктері жалпы ішкі өнімге, жұмыспен қамтуға, халықтың тұрақты дамуы мен өмір сүру сапасын қамтамасыз етуге үлес қосу бағытында инновациялық кәсіпорындардың әлеуетін арттырады.

Қазіргі кезде елімізде инновациялық кәсіпкерлікті дамыту үшін жағдайлар жасалды, бұған институттар мен инфрақұрылымды дамытудың жаһандық инновациялық индексіндегі көрсеткіштері дәлел бола алады, инновациялық ресурстарды пайдалану тиімділігінің барлық өлшемдерінде айтарлықтай артта қалушылық, яғни, қолда бар инновациялық ресурстар жеткілікті тиімді пайдаланылмайды.

Инновациялық кәсіпкерліктің дамуы білім беру жүйесінің экономиканың технологиялық секторларын дамыту міндеттерін орындауға дайын болмауымен шектеледі; инновацияның ингредиенттері мен оны өндірісте, мемлекеттік секторда және университеттерде қалай дамыту керектігін түсінбеу; шешім қабылдаудың орталықтандырылған сипаты; әкімшілік кедергілер; инновацияға сұранысты қамтамасыз ететін тиімді тетіктердің болмауы; инновацияға жеке сектордың әлсіз қатысуы.

Осыған байланысты, елде инновациялық кәсіпкерлік дамып келе жатқан, өзінің жеке мүдделерін қорғауға, нарықтық кедергілерді жеңуге, жаңа нарықтарды ашуға немесе жаулап алуға қабілетті ұлттық тиімді инновациялық жүйе құрылды деп толық сеніммен айтуға болмайды. Инновациялық-белсенді кәсіпорындардың үлесі және олардың жалпы ішкі өнім мен жұмыспен қамтуға қосқан үлесі төмен. Себебі, инновациялық кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау шаралары мен құралдары шашыраңқы және тек белгілі бір бағыттар мен аспектілерді қарастырады.

Ақпараттандырумен байланысты заманауи сын-қатерлер инновация саласындағы мәселелерді жедел шешуді, республикада инновациялық

кәсіпкерлікті дамыту тетіктерінің тиімділігін арттырудың жаңа жолдарын іздеуді қажет ететіндігі де зерттеудің өзектілігін растайды. Қазақстан.

Сонымен, Қазақстан экономикасын инновациялық дамыту міндеттерінің болуы Қазақстандағы инновациялық кәсіпкерлікті дамытудың қолданыстағы тетіктерін жүйелі жалпылау, зерттеу және сыни тұрғыдан қайта қарау қажеттілігін анықтайды.

Зерттеу гипотезасы: барлық алдыңғы зерттеулер инновациялық кәсіпкерлікті қолдаудың кейбір аспектілерін қарастырды. Осы диссертациялық жұмыста іске асырылған осы мәселеге жүйелі көзқарас осы проблеманың барлық аспектілерін қарастырып қана қоймай, проблемаларды тұжырымдау мен қарастырудың жаңа деңгейіне шығуға мүмкіндік береді, бұл инновациялық кәсіпкерлік саласында түбегейлі өзгерістер жасауға мүмкіндік береді.

Диссертациялық зерттеудің мақсаты. Инновациялық кәсіпкерліктің теориялық ережелері мен әдіснамалық негіздерін зерттеу және оны дамытудың заманауи тетіктерін әзірлеу.

Осы мақсатты жүзеге асыру келесі **міндеттерді** шешуді қажет етті

- «инновациялық кәсіпорын» ұғымының мәні мен мазмұнын анықтау;
- инновациялық кәсіпкерлікті дамыту тетіктерін бағалау әдістемесін әзірлеу
- кәсіпорындардың инновациялық қызметінің негізгі көрсеткіштерін талдау;
- инновациялық кәсіпорындар мен мемлекеттік сектор арасындағы тиімді серіктестік моделін жасау үшін инновациялық кәсіпкерлікті қолдау институттарын қорыту және талдау;
- инновациялық кәсіпкерлікті жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу мақсатында оларды дамыту механизмдерін жүйелеу және бағалау;
- инновациялық кәсіпкерлікті ақпараттық қолдауды дамыту бағыттарын ұсыну.

Диссертациялық зерттеудің **объектісі** - инновациялық кәсіпкерлік және оның Қазақстан Республикасындағы субъектілері.

Диссертациялық **зерттеудің тақырыбы** - Қазақстан Республикасында қазіргі заманғы инновациялық кәсіпкерлік механизмдерін дамыту үшін ұйымдастырушылық және экономикалық қатынастар.

Зерттеудің **ғылыми жаңалығы** келесідей:

- «инновациялық кәсіпорын» түсінігінің авторлық түсіндірмесі нақтыланған теориялық ережелер мен кәсіпорындарды инновациялық деп жіктеудің жасалған өлшемдері негізінде ұсынылады;
- инновациялық кәсіпкерлікті дамыту тетіктерін бағалау әдістемесін әзірледі;
- мүдделі тараптарды талдауға негізделген, инновациялық кәсіпорындар ортасындағы мүдделі тараптардың өзара әрекеттесу жүйесінің тиімділігін бағалауға мүмкіндік беретін инновациялық кәсіпкерлік ортаға «қолдау - ықпал ету күші» матрицасын құрды;
- инновациялық, ғылыми, өндірістік ұйымдар мен мемлекет интеграциясының ақылға қонымды жүйесі болып табылатын

инновациялық кәсіпорындар мен мүдделі тараптар арасындағы серіктестік моделі жасалды;

- экономиканың инновациялық дамуының үш сценарийі бойынша кәсіпорындардың инновациялық белсенділігі көрсеткіштерінің динамикасының болжамы анықталды;

- инновациялық жобаның тартымдылығын автоматтандырылған талдау және бағалау мүмкіндігімен инновациялық қызметті ресурстық қамтамасыз ету проблемасын шешетін инновациялық кәсіпкерлікті ақпараттық қолдау механизмі ұсынылған

Қорғаудың негізгі ережелері:

- кәсіпорындарды инновациялық белсенді деп жіктеу критерийлерін анықтады, сонымен қатар «инновациялық кәсіпорын» ұғымын авторлық түсіндіру;

- инновациялық кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау тетіктерін бағалау әдістемесін ұсынды және инновациялық кәсіпкерлікті қолдаудың тиімді тетіктерін талдады;

- инновациялық кәсіпкерлік ортасының «қолдау - әсер ету күші» матрицасы құрылды және инновациялық даму саясатының бағыттарының біріне сәйкес келетін инновациялық кәсіпорындардың даму жолдары ұсынылды;

- алгоритмге негізделген инновациялық кәсіпорындар мен мүдделі тараптар арасындағы серіктестік моделі, мүдделі тараптардың мүдделерін ескере отырып, инновациялық жобаны (стартапшылар) іске асырудың кезең-кезеңмен жүру тәсілі;

- экономиканың инновациялық дамуының үш сценарийі бойынша - «прогрессивті», «қалыпты», «эволюциялық» кәсіпорындардың инновациялық белсенділігі көрсеткіштерінің динамикасының болжамы;

- инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау шаралары мен құралдары туралы неғұрлым толық және сенімді ақпарат алу мүмкіндігіне бағытталған инновациялық кәсіпкерлікті қолдаудың бірыңғай ақпараттық-талдамалық порталын құру бойынша ұсыныстар.

Зерттеудің теориялық және әдіснамалық негіздеріне инновация теориясы, инновациялық кәсіпкерлік тұжырымдамасы, инновациялық экономика мен кәсіпкерлік теориясына институционалды көзқарас кірді.

Зерттеу мәселелерін шешкен кезде келесі әдістер қолданылды: мәтіндік іздеу, библиометриялық талдау, Web of Science және Scopus мәліметтер базасынан алынған ғылыми әдебиеттерге контент-анализ, салыстырмалы талдау, жүйелеу және жалпылау, тенденциялардың мониторингі мен талдауы, кейс әдісі, талдау нормативтік-бағдарламалық құжаттар, статистикалық талдау әдісі, мүдделі тараптарды талдау, «қолдау - ықпал ету күші» матрицасы, сауалнама, факторлық талдау, регрессиялық талдау.

Зерттеудің теориялық маңызы. Диссертациялық жұмыста алынған нәтижелерді инновациялық кәсіпкерлікті дамыту саласындағы теориялық зерттеулерді одан әрі дамыту үшін пайдалануға болады.

Зерттеудің практикалық маңыздылығы. Зерттеу нәтижелері экономикадағы инновациялық процестерді одан әрі дамыту жағдайында мемлекеттік және жергілікті атқарушы билік органдары, ғылыми-зерттеу және білім беру ұйымдары, жеке сектор кәсіпорындары үшін ғылыми және практикалық маңызды.

Зерттеудің негізгі ережелері мен тұжырымдары «БІнтымақтастық, интеграция және ірі бизнеспен кластерлеу негізінде шағын және орта бизнестің бәсекелік дамуы» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясында (Астана, 2015 ж.); Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда: «Ғаламдық Қазақстанның бәсекеге қабілеттілігі: кәсіпкерлік субъектілерінің экономикалық өсуге қосқан үлесін талдау әдістемесі» (Астана, 2017); XXXIV «Іргелі және қолданбалы зерттеулер: проблемалар мен нәтижелер» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы (Новосибирск, 2017) және т.б.

Жұмыс нәтижелері: диссертациялық зерттеу нәтижелері кәсіпорын қызметін жетілдіруге бағытталған 2025 жылға дейінгі кәсіпорынды дамытудың стратегиялық жоспарын жасау кезінде ескерілген «Stirol» ЖШС өндірісіне енгізілді; «Elektro-impuls.kz» ЖШС-нің инновациялық даму стратегиясын және Қазақ экономика, қаржы және халықаралық сауда университетіндегі оқу процесін әзірлеуде.

Диссертациялық зерттеудің негізгі ережелері 20 мақалада жарияланды, оның ішінде: 4 - Scopus мәліметтер базасына енгізілген ғылыми журналдарда; 4 - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі ұсынған ғылыми басылымдарда; 5 - халықаралық конференциялар жинағында, 5 - зерттеу тақырыбына сәйкес монографиялар, 2 - мерзімді басылымдарда.

Диссертациялық зерттеудің құрылымы. Жұмыс классикалық құрылымға ие және кіріспеден, абзацтары бар үш бөлімнен, қорытындыдан, әдебиеттер тізімінен және зерттеу тақырыбына қосымшалардан тұрады. Диссертациялық жұмыстың жалпы көлемі 155 бет. Әдебиеттер тізімі 181 тақырыпты қамтиды. Диссертациялық жұмыста 19 сурет және 30 кесте бар.

Жұмыстың бірінші бөлімі инновациялық кәсіпкерлікті дамыту механизмдерінің теориялық аспектілерін зерттеу, инновациялық кәсіпкерлікті дамыту тетіктерін бағалау әдістері, дамыту мен қолдаудың шетелдік тәжірибесін зерттеу сияқты мәселелерге арналған. инновациялық кәсіпкерлік.

Екінші бөлімде Қазақстан Республикасындағы инновациялық кәсіпкерліктің қазіргі даму жағдайы талданады, инновациялық кәсіпкерлікті дамыту және мемлекеттік қолдау тетіктері талданады, сонымен қатар инновациялық кәсіпкерлікті дамытудың қолданыстағы тетіктері бағаланады.

Үшінші бөлімде мүдделі тараптармен инновациялық кәсіпорындардың серіктестік моделін әзірлеу, инновациялық кәсіпкерлікті болжау, цифрлық экономикадағы инновациялық кәсіпкерлікті ақпараттық қолдау бойынша ұсыныстар бар.

АННОТАЦИЯ

диссертации на соискания степени доктора философии (PhD) по специальности «6D050600 – Экономика»

МУХАМЕДЖАНОВА АЙГУЛЬ АЙТМАГАМБЕТОВНА

РАЗРАБОТКА МЕХАНИЗМОВ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Актуальность темы исследования. Инновационному предпринимательству придается большое значение в развитии экономики Казахстана. В современной инновационной политике в качестве приоритетов на первый план выдвинута всесторонняя поддержка инновационного предпринимательства, что позволит обеспечить переход экономики от сырьевого к инновационному типу. При этом роль инновационной политики сводится в создании необходимых условий и предпосылок в развитии инноваций, первоначальных инвестиций, совместных научно-исследовательских программ, обмена и передачи технологий и знаний. Эффективные механизмы развития инновационного предпринимательства повышают потенциал инновационных предприятий в направлении внесения вклада в валовый внутренний продукт, занятость, обеспечение устойчивого развития и качества жизни населения.

В настоящее время в стране созданы условия для развития инновационного предпринимательства, о чем свидетельствуют показатели развития институтов и инфраструктуры в Глобальном инновационном индексе при существенном отставании по всем измерениям эффективности использования ресурсов инноваций, то есть имеющиеся ресурсы инноваций используются недостаточно эффективно. Развитие инновационного предпринимательства сдерживается неготовностью системы образования к выполнению задач по развитию технологических секторов экономики; недостаточным пониманием составляющих инноваций и того, как их развивать в промышленности, государственном секторе и университетах; централизованном характере принятых решений; административными барьерами; отсутствием эффективных механизмов обеспечения спроса на инновации; слабым участием частного сектора в инновациях.

В связи с этим, нельзя с полной уверенностью утверждать, что в стране создана эффективная национальная инновационная система, в которой происходит развитие инновационного предпринимательства, способного защищать собственные интересы, преодолевать рыночные барьеры, открывать или завоевывать новые рынки. Доля инновационно-активных предприятий и их вклад в валовый внутренний продукт и занятость является невысоким. Причина видится в том, что меры и инструменты государственной поддержки инновационного предпринимательства разрознены и рассматривают лишь отдельные направления и аспекты.

Актуальность исследования также подтверждается тем, что современные вызовы, связанные с информатизацией требуют ускоренного решения проблем в сфере инноваций, поиска новых путей повышения эффективности механизмов развития инновационного предпринимательства в Республике Казахстан.

Таким образом, наличие задач инновационного развития экономики Казахстана обуславливают необходимость системного обобщения, изучения и критического переосмысления действующих механизмов развития инновационного предпринимательства в Казахстане.

Гипотеза исследования: Все предыдущие исследования рассматривали отдельные аспекты поддержки инновационного предпринимательства. Системный подход к данному вопросу, реализуемый в данной диссертации, позволит не только рассмотреть все аспекты данной проблемы, но выйти на новый уровень постановки и рассмотрения задач, позволяющий сделать кардинальные сдвиги в области инновационного предпринимательства.

Цель диссертационного исследования. На основе исследований теоретических положений и методологических основ инновационного предпринимательства, разработать современные механизмы его развития.

Реализация поставленной цели обусловила необходимость **решения следующих задач**

- определить сущность и содержание понятия «инновационное предприятие»;
- разработать методику оценки механизмов развития инновационного предпринимательства
- проанализировать ключевые показатели инновационной деятельности предприятий;
- обобщить и проанализировать институты поддержки инновационного предпринимательства для разработки модели эффективного партнерства инновационных предприятий и государственного сектора;
- систематизировать и оценить механизмы развития инновационного предпринимательства для выработки рекомендации по их совершенствованию;
- предложить направления развития информационной поддержки инновационного предпринимательства.

Объектом диссертационного исследования является инновационное предпринимательство и его субъекты в Республике Казахстан.

Предметом диссертационного исследования выступают организационно-экономические отношения по разработке современных механизмов инновационного предпринимательства в Республике Казахстан.

Научная новизна исследования состоит в следующем:

- предложена авторская трактовка понятия «инновационное предприятие» на основе уточненных теоретических положений и разработанных критериев отнесения предприятий к инновационным;
- разработана методика оценки механизмов развития инновационного предпринимательства;

- построена матрица «поддержка - сила влияния» окружения инновационного предпринимательства, базирующаяся на анализе стейкхолдеров, позволяющая оценить эффективность системы взаимодействия заинтересованных сторон в окружении инновационных предприятий;

- разработана модель партнёрства инновационных предприятий и стейкхолдеров, представляющая собой обоснованную систему интеграции инновационных, исследовательских, производственных организаций и государства;

- определен прогноз динамики показателей инновационной деятельности предприятий в трех сценариях инновационного развития экономики;

- предложен механизм информационный поддержки инновационного предпринимательства, решающий проблему ресурсного обеспечения инновационной деятельности с возможностями автоматизированного анализа и оценки привлекательности инновационного проекта.

Основные положения, выносимые на защиту:

- выявлены критерии отнесения предприятий к инновационно-активным, а также авторская трактовка понятия «инновационное предприятие»;

- предложена методика оценки механизмов государственной поддержки инновационного предпринимательства и проанализированы эффективные механизмы поддержки инновационного предпринимательства;

- построена матрица «поддержка - сила влияния» окружения инновационного предпринимательства и предложены пути развития инновационных предприятий, соответствующие одному из направлений политики инновационного развития;

- модель партнёрства инновационных предприятий и стейкхолдеров, на основе алгоритма, поэтапного процессного подхода реализации инновационного проекта (стартапов) с учетом интересов стейкхолдеров;

- прогноз динамики показателей инновационной деятельности предприятий в трех сценариях инновационного развития экономики – «прогрессивный», «умеренный», «эволюционный»;

- рекомендации по созданию Единого информационно-аналитического портала поддержки инновационного предпринимательства, направленной на возможность получения наиболее полной и достоверной информации о мерах и инструментах государственной поддержки инновационной деятельности.

Теоретические и методологические основы исследования составили теории инноваций, концепции инновационного предпринимательства, институциональный подход к теории инновационной экономики и предпринимательства.

При решении задач исследования были использованы **следующие методы:** текст-майнинг, библиометрический анализ, контент-анализ научной литературы из баз данных Web of Science и Scopus, сравнительный анализ, систематизация и обобщение, мониторинг и анализ трендов, метод кейсов, анализ нормативных и программных документов, метод статистического

анализа, анализ стейкхолдеров, матрица «поддержка - сила влияния», анкетный опрос, факторный анализ, регрессионный анализ.

Теоретическая значимость исследования. Полученные в диссертационной работе результаты могут быть использованы для дальнейшего развития теоретических исследований в области развития инновационного предпринимательства.

Практическая значимость исследования. Результаты исследования представляют научно-практическую значимость для государственных и местных исполнительных органов власти, научно-исследовательских и образовательных организаций, предприятий частного сектора в условиях дальнейшего развития инновационных процессов в экономике. Основные положения и выводы исследования были апробированы на Международной научно-практической конференции «Конкурентное развитие малого и среднего бизнеса на основе кооперации, интеграции и кластеризации с крупным бизнесом» (Астана, 2015); Международной научно-практической конференции: «Глобальная конкурентоспособность Казахстана: методология анализа вклада субъектов хозяйствования в экономический рост» (Астана, 2017); XXXIV Международной научно-практической конференции «Фундаментальные и прикладные исследования: проблемы и результаты» (Новосибирск, 2017) и др.

Результаты работы: Результаты диссертационного исследования внедрены в производство ТОО «Стирол», учтены в разработке стратегического Плана развития предприятия до 2025 года, который направлен на совершенствование деятельности предприятия; при разработке Стратегии инновационного развития ТОО «Elektro-impuls.kz» и учебный процесс в Казахском университете экономики, финансов и международной торговли.

Основные положения диссертационного исследования были опубликованы в 20 статьях, из них: 4 – в научных журналах, входящих в базу данных компании Scopus; 4 – в научных изданиях, рекомендуемых Комитетом по обеспечению качества в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан; 5 - в сборниках международных конференций, 5 - монографий согласно тематике исследования, 2 - в периодических изданиях.

Структура диссертационного исследования. Работа имеет классическую структуру и состоит из введения, трех глав с параграфами, заключения, списка использованной литературы и приложений к теме исследования. Общий объем диссертации составляет 155 страниц. Список литературы содержит 181 наименование. Диссертация включает 19 рисунков и 30 таблиц.

Первая часть работы посвящена таким вопросам, как изучению теоретических аспектов механизмов развития инновационного предпринимательства, методики оценки механизмов развития инновационного предпринимательства, изучению зарубежного опыта развития и поддержки инновационного предпринимательства.

Во второй части анализируется современное состояние развития инновационного предпринимательства в Республике Казахстан, дается анализ механизмов развития и государственной поддержки инновационного предпринимательства, также оценка сложившихся механизмов развития инновационного предпринимательства .

Третья часть содержит разработку модели партнёрства инновационных предприятий со стейкхолдерами, прогнозирование инновационного предпринимательства, рекомендации по информационной поддержке инновационного предпринимательства в условиях цифровой экономики.

ANNOTATION

to the dissertation for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the specialty «6D050600 - Economy»

MUKHAMEJHANOVA AIGUL AITMAGAMBETOVNA

DEVELOPMENT OF MECHANISMS FOR DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Relevance of the research topic. Great importance is attached to innovative entrepreneurship in the development of the economy of Kazakhstan. In modern innovation policy, the priority is given to comprehensive support for innovative entrepreneurship, which will ensure the transition of the economy from a raw material to an innovative type.

At the same time, the role of innovation policy is reduced to creating the necessary conditions and prerequisites for the development of innovations, initial investments, joint research programs, exchange and transfer of technologies and knowledge. Effective mechanisms for the development of innovative entrepreneurship increase the potential of innovative enterprises in the direction of contributing to the gross domestic product, employment, ensuring sustainable development and the quality of life of the population.

Currently, conditions have been created in the country for the development of innovative entrepreneurship, as evidenced by the indicators of the development of institutions and infrastructure in the Global Innovation Index, with a significant lag in all dimensions of the efficiency of the use of innovation resources, that is, the available innovation resources are not used effectively enough.

The development of innovative entrepreneurship is constrained by the unpreparedness of the education system to fulfill the tasks of developing the technological sectors of the economy; lack of understanding of the ingredients of innovation and how to develop it in industry, the public sector and universities; the centralized nature of decision making; administrative barriers; lack of effective mechanisms to ensure the demand for innovation; weak private sector participation in innovation.

In this regard, it cannot be said with complete confidence that an effective national innovation system has been created in the country, in which innovative entrepreneurship is developing, capable of protecting its own interests, overcoming market barriers, opening or conquering new markets. The share of innovatively active enterprises and their contribution to gross domestic product and employment is low. The reason is that the measures and instruments of state support for innovative entrepreneurship are scattered and only consider certain areas and aspects.

The relevance of the study is also confirmed by the fact that modern challenges associated with informatization require an accelerated solution of problems in the

field of innovation, the search for new ways to improve the efficiency of mechanisms for the development of innovative entrepreneurship in the Republic of Kazakhstan.

Thus, the presence of the tasks of innovative development of the economy of Kazakhstan determines the need for systemic generalization, study and critical rethinking of the existing mechanisms for the development of innovative entrepreneurship in Kazakhstan.

Research hypothesis: All previous studies examined certain aspects of supporting innovative entrepreneurship. A systematic approach to this issue, implemented in this dissertation, will allow not only to consider all aspects of this problem, but to reach a new level of formulation and consideration of problems, which makes it possible to make cardinal shifts in the field of innovative entrepreneurship.

The purpose of the **dissertation research**. On the basis of research on the theoretical provisions and methodological foundations of innovative entrepreneurship, develop modern mechanisms for its development.

The implementation of this goal made it necessary to solve the **following tasks**:

- to define the essence and content of the concept of "innovative enterprise";
- to develop a methodology for assessing mechanisms for the development of innovative entrepreneurship
- to analyze the key indicators of innovative activity of enterprises;
- to summarize and analyze the institutions for supporting innovative entrepreneurship to develop a model of effective partnership between innovative enterprises and the public sector;
- to systematize and evaluate the mechanisms for the development of innovative entrepreneurship in order to develop recommendations for their improvement; - to propose directions for the development of information support for innovative entrepreneurship.

The object of the dissertation research is innovative entrepreneurship and its subjects in the Republic of Kazakhstan. The subject of the dissertation research is organizational and economic relations for the development of modern mechanisms of innovative entrepreneurship in the Republic of Kazakhstan.

The **scientific novelty** of the research is as follows:

- the author's interpretation of the concept of "innovative enterprise" is proposed on the basis of refined theoretical provisions and developed criteria for classifying enterprises as innovative;
- developed a methodology for assessing the mechanisms for the development of innovative entrepreneurship;
- built a matrix "support - the power of influence" of the environment of innovative entrepreneurship, based on the analysis of stakeholders, allowing to assess the effectiveness of the system of interaction between stakeholders in the environment of innovative enterprises;
- a model of partnership between innovative enterprises and stakeholders has been developed, which is a reasonable system for integrating innovative, research, production organizations and the state;

- the forecast of dynamics of indicators of innovative activity of enterprises in three scenarios of innovative development of the economy has been determined;
- a mechanism for informational support of innovative entrepreneurship is proposed, which solves the problem of resource provision of innovative activity with the possibility of automated analysis and assessment of the attractiveness of an innovative project.

The main provisions for the defense:

- identified the criteria for classifying enterprises as innovatively active, as well as the author's interpretation of the concept of "innovative enterprise";
- proposed a methodology for assessing the mechanisms of state support for innovative entrepreneurship and analyzed effective mechanisms for supporting innovative entrepreneurship;
- the matrix "support is the power of influence" of the environment of innovative entrepreneurship was built and the ways of development of innovative enterprises corresponding to one of the directions of the policy of innovative development were proposed;
- a model of partnership between innovative enterprises and stakeholders, based on an algorithm, a step-by-step process approach to the implementation of an innovative project (start-ups), taking into account the interests of stakeholders;
- forecast of the dynamics of indicators of innovative activity of enterprises in three scenarios of innovative development of the economy - "progressive", "moderate", "evolutionary"; - recommendations on the creation of a single information and analytical portal for supporting innovative entrepreneurship, aimed at the possibility of obtaining the most complete and reliable information on measures and instruments of state support for innovative activities.

The theoretical and methodological foundations of the study included the theory of innovation, the concept of innovative entrepreneurship, an institutional approach to the theory of innovative economy and entrepreneurship.

When solving the research problems, the following methods were used: text mining, bibliometric analysis, content analysis of scientific literature from the Web of Science and Scopus databases, comparative analysis, systematization and generalization, monitoring and analysis of trends, case method, analysis of regulatory and program documents, method of statistical analysis, analysis of stakeholders, matrix "support - power of influence", questionnaire survey, factor analysis, regression analysis.

The theoretical significance of the study. The results obtained in the dissertation work can be used for the further development of theoretical research in the field of innovative entrepreneurship development.

The practical significance of the study. The research results are of scientific and practical importance for state and local executive authorities, research and educational organizations, private sector enterprises in the context of the further development of innovative processes in the economy.

The practical significance of the study. The research results are of scientific and practical importance for state and local executive authorities, research and

educational organizations, private sector enterprises in the context of the further development of innovative processes in the economy.

The main provisions and conclusions of the study were tested at the International Scientific and Practical Conference "Competitive Development of Small and Medium Business Based on Cooperation, Integration and Clustering with Big Business" (Astana, 2015); International Scientific and Practical Conference: "Global Competitiveness of Kazakhstan: Methodology of Analysis the contribution of business entities to economic growth "(Astana, 2017); XXXIV International Scientific and Practical Conference "Fundamental and Applied Research: Problems and Results" (Novosibirsk, 2017), etc.

Results of the work: The results of the dissertation research were introduced into the production of Stirol LLP, taken into account in the development of the strategic plan for the development of the enterprise until 2025, which is aimed at improving the activities of the enterprise; in the development of the Innovative Development Strategy of Elektro-impuls.kz LLP and the educational process at the Kazakh University of Economics, Finance and International Trade.

The main provisions of the dissertation research were published in 20 articles, of which: 4– in scientific journals included in the Scopus database; 4 - in scientific publications recommended by the Committee for Quality Assurance in Education and Science of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan; 5 - in collections of international conferences, 5 - monographs according to the research topic, 2 - in periodicals.

The structure of the dissertation research. The work has a classical structure and consists of an introduction, three chapters with paragraphs, a conclusion, a bibliography and annexes to the research topic. The total volume of the dissertation is 155 pages. The list of references contains 181 titles. The thesis includes 19 figures and 30 tables.

The first part of the work is devoted to such issues as the study of the theoretical aspects of the mechanisms for the development of innovative entrepreneurship, methods for assessing the mechanisms for the development of innovative entrepreneurship, the study of foreign experience in the development and support of innovative entrepreneurship.

The second part analyzes the current state of development of innovative entrepreneurship in the Republic of Kazakhstan, provides an analysis of the mechanisms for the development and state support of innovative entrepreneurship, as well as an assessment of the existing mechanisms for the development of innovative entrepreneurship.

The third part contains the development of a partnership model for innovative enterprises with stakeholders, forecasting innovative entrepreneurship, recommendations on information support for innovative entrepreneurship in the digital economy.